

SEKTOR POĽNOHOSPODÁRSTVA NA SLOVENSKU

August 2019

Martin Strapáč
Risk Underwriter / Analyst

ZÁKLADNÉ ÚDAJE A HISTORICKÝ KONTEXT

- Odvetvie poľnohospodárstva na Slovensku využíva približne 19 350 km² poľnohospodárskej pôdy (39,5% povrchu krajiny). Začiatkom 20. storočia zamestnávalo 60% obyvateľstva. V súčasnosti poľnohospodárstvo, poľovníctvo a súvisiace odvetvia zamestnávajú približne len 3% ekonomicky činného obyvateľstva (do 100 tis. zamestnancov).
- Výrazný vplyv na charakter a usporiadanie poľnohospodárskej výroby v rámci Slovenska mala tzv. „kolektivizácia“, ktorá v rámci **Česko-Slovenska prebiehala v dvoch etapách. Prvá etapa prebiehala v rokoch 1949 – 1955 a druhá v rokoch 1955 – 1960, kedy sa pôda stávala súčasťou jednotných roľníckych družstiev (JRD).**
- JRD boli zodpovedné za väčšinu poľnohospodárskej výroby Česko-Slovenska. **V roku 1980 bolo v ČSSR celkovo 1721 JRD, z toho 1080 v Česku a 641 na Slovensku.** Na JRD v roku 1980 pripadalo 63% všetkej poľnohospodárskej pôdy ČSSR (resp. 60% poľnohospodárskej pôdy Česka a 68% poľnohospodárskej pôdy Slovenska); zvyšok pripadal na štátne poľnohospodárske podniky - najmä tzv. štátne statky (20,2% poľnohospodárskej pôdy ČSSR) - a na nesocialistický sektor. **Podiel JRD na hrubej poľnohospodárskej produkcii ČSSR v roku 1980 bol 58%.**
- JRD mali vlastnú ekonomiku, ucelený výrobný a pracovný proces, vlastný výrobný finančný plán pričom štát usmerňoval ich činnosť v súlade s ekonomicko-politickým programom.

CHARAKTERISTICKÉ VLASTNOSTI A OSOBITOSTI POĽNOHOSPODÁRSKEJ VÝROBY

- **Viazanosť na pôdu** - pôda je výrazne variabilný výrobný prostriedok, líšiaci sa región od regiónu svojou úrodnosťou, má rôzne fyzikálne vlastnosti a taktiež potrebuje špeciálne úpravy. Táto skutočnosť výrazne ovplyvňuje náklady jednotlivých podnikov, čo sa prejavuje i v tzv. bonitácii pôdy, čo je systém ohodnocovania kvality pôdy.
- **Závislosť od klimatických podmienok** - častokrát nie je v silách poľnohospodárov predísť zničeniu časti alebo celej úrody nepriaznivými poveternostnými alebo prírodnými podmienkami.
- **Výrobný proces je zároveň biologickým procesom** - vyžaduje určitý čas trvania, na ktorý vplýva aj striedanie ročných období.
- **Produkčný proces je sezónny** - výrazná sezónnosť tržieb podnikov, pričom značná časť produktov má charakter vlastného medziproduktu.

CHARAKTERISTIKA ŠTATISTICKÝCH ÚDAJOV - POĽNOHOSPODÁRSTVO

Odvetvie poľnohospodárstva zahŕňa základné údaje o poľnohospodárskej produkcii, pracovníkoch, využití pôdy a ekonomických výsledkoch. Údaje sú za všetky jednotky (právnické a fyzické osoby), ktorých činnosťou je rastlinná a živočíšna výroba, služby pre rastlinnú a živočíšnu výrobu a chov rýb. **Základnou štatistickou jednotkou na účely štatistiky pôdneho fondu a rastlinnej výroby je:**

a) súhrn poľnohospodárskej pôdy s výmerou väčšou ako 0,10 ha,

b) súhrn poľnohospodárskej pôdy s výmerou do 0,10 ha; ak

- výrobky z tejto pôdy sa spravidla predávajú,
- je na tejto pôde vinica s výmerou väčšou ako 0,05 ha.

c) súhrn lesnej pôdy alebo rybníkov o výmere väčšej ako 0,10 ha; pokiaľ tieto kultúry nie sú už súčasťou poľnohospodárskeho závodu podľa bodu a).

Základnou štatistickou jednotkou na účely štatistiky živočíšnej výroby je každý chovateľ hospodárskych zvierat, ktorý ich chová na predaj alebo na ďalšie spracovanie. Patria sem aj poľnohospodárske podniky a ostatní chovatelia bez poľnohospodárskej pôdy, alebo s poľnohospodárskou pôdou s výmerou do 0,10 ha.

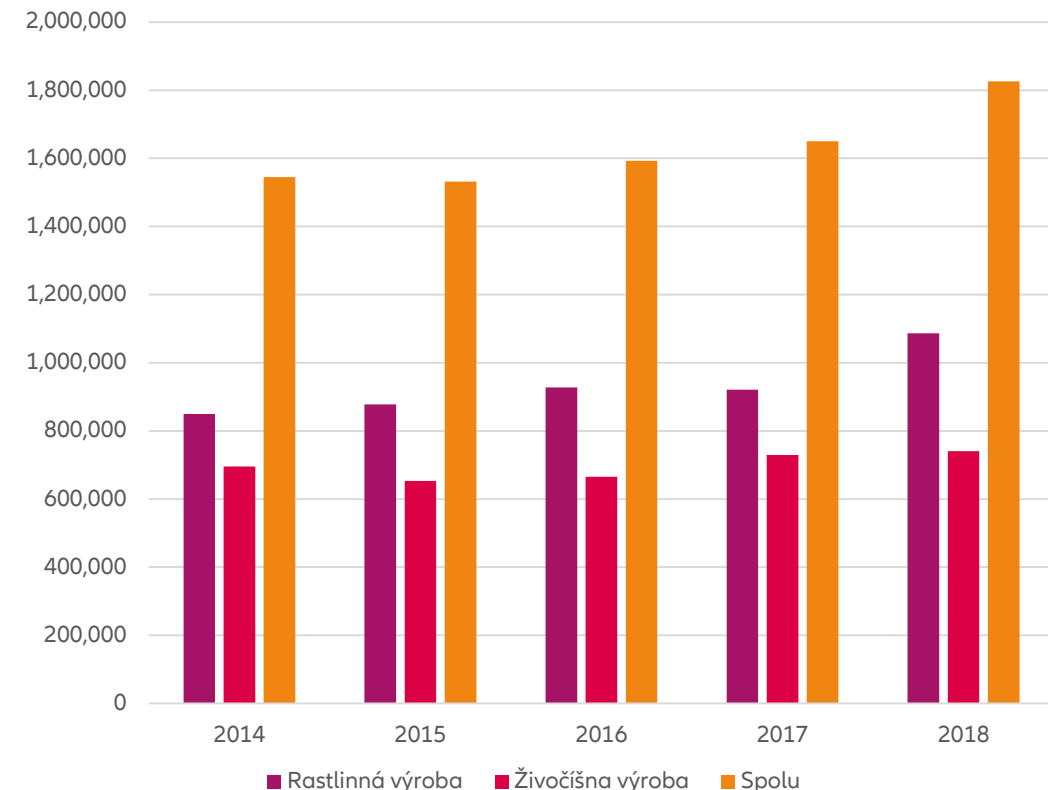
TRŽBY ZA PREDAJ POĽNOHOSPODÁRSKÝCH VÝROBKOV Z PRVOVÝROBY V TIS. €

Celkové tržby za predaj poľnohospodárskych výrobkov v roku 2018 dosiahli 1,82 miliardy €, pričom prevládala rastlinná výroba, ktorá sa podieľala na celkových dosiahnutých tržbách takmer 60%.

Z hľadiska vývoja za posledné štyri roky môžeme konštatovať nasledovné:

- **Celkový objem výroby kontinuálne rastie** (s výnimkou roku 2015, kedy prišlo k miernej stagnácii). Priemerný ročný rast tržieb bol na úrovni 4,3%.
- **Dlhodobu prevládal podiel rastlinnej výroby** (ktorá zaznamenala v priemere 6,3% ročný nárast, pričom živočíšna výroba rástla v priemere len o 1,6% ročne).
- **Z krátkodobého hľadiska je možné predpokladať, že nožnice medzi rastlinnou a živočíšnu výrobou sa budú naďalej roztvárať**, nakoľko živočíšna výroba je kapitálovo náročnejšia a v nasledujúcich mesiacoch nie je možné očakávať výraznejšie zvýšenie celkovej produkcie.

Tržby za predaj poľnohospodárskych výrobkov z prvovýroby v tis. €

Zdroj: Štatistický úrad SR

HEKTÁROVÉ ÚRODY VYBRANÝCH PLODÍN V T/HA

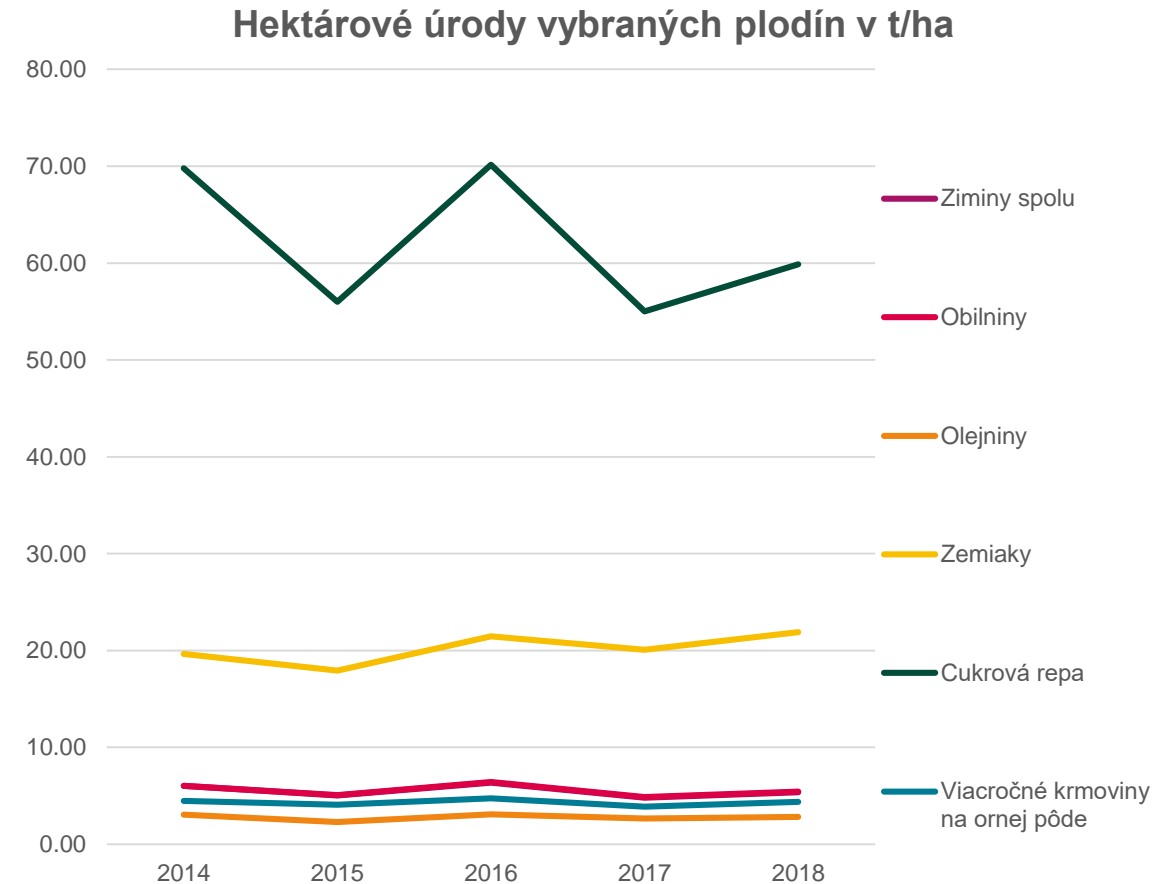
Z pohľadu hektárovej výnosnosti vybraných plodín nie je badateľný výraznejší trend vývoja v priebehu sledovaného obdobia rokov 2014 až 2018.

Výraznejšie výkyvy je možné badať len v úrode zimín, čo súvisí so zmenami klimatických podmienok – teplejšie a suchšie zimné počasie.

Z dlhodobého hľadiska, i napriek čoraz častejším suchám, dokážu slovenskí farmári **zvyšovať priemerné výnosy obilia (priemerný hektárový výnos v poslednej dekáde socializmu bol na úrovni 4,6 ton v porovnaní s priemerom 4,9 ton za roky 2010-17).**

Na zvyšovanie výnosov pozitívne pôsobí využívanie nových odrôd odolných voči suchu, výraznejšie hnojenie a menej časté používanie hlbokaj orby, pri ktorej polia strácajú vlahu.

Plánované investície do zavlažovania dávajú zároveň ďalší predpoklad zvyšovania výnosov.

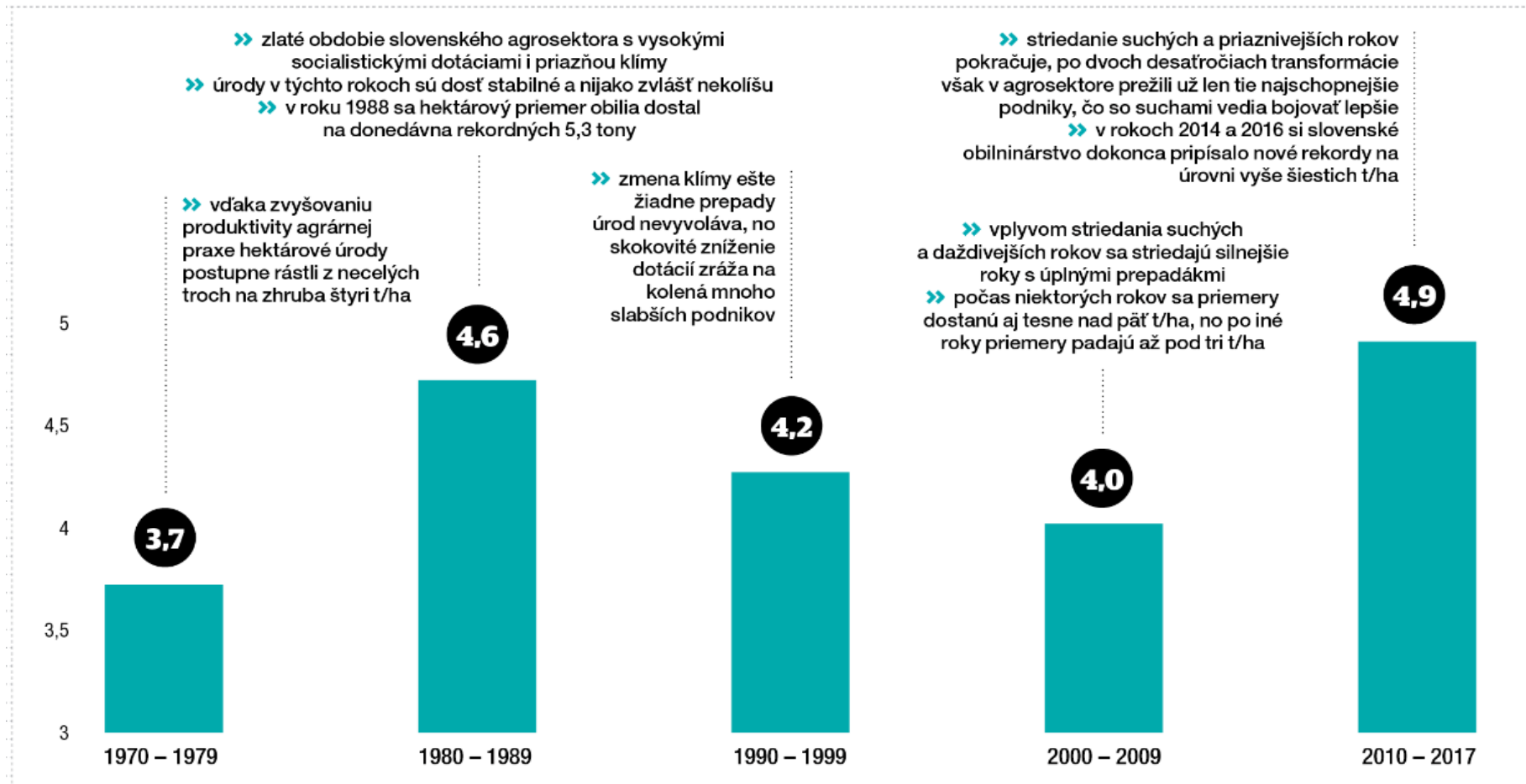

Zdroj: Štatistický úrad SR, Trend

DLHODOBÝ PREHĽAD VÝNOSOV OBILNÍN

S obilím už farmári na suchá vyzreli

(priemerná úroda obilnín v SR, t/ha)

ŽIVOČÍŠNA VÝROBA

- **Za posledných 30 rokov** dramaticky klesol počet chovaného hovädzieho dobytku o 30% a ošípaných až o 80%.
- Podľa údajov Štatistického úradu SR, **chov ošípaných klesol z 1,15 milióna kusov v roku 2004, na 615 tisíc v roku 2017**, teda takmer o polovicu.
- Hoci je živočíšna výroba z hľadiska potravinovej bezpečnosti jedným z hlavných sektorov poľnohospodárstva, **podpora pre rastlinnú výrobu je aj podľa správy NKÚ nepomerne vyššia ako pre živočíšnu**, pričom hlavne živočíšna výroba by mala na vidieku dominovať.
- **Prosperujúca živočíšna výroba znamená vyššiu a stabilnejšiu zamestnanosť na vidieku**, využívanie potenciálu lúk a pasienkov a zároveň vďaka maštalnému hnoju lepšia odolnosť pôdy pred suchom. V neposlednom rade je i príležitosťou pre výrobu čerstvých lokálnych produktov.

PODPORA POĽNOHOSPODÁRSTVA PROSTREDNÍCTVOM PPA:

V roku 2018 sa na podporné schémy v rámci PPA vyplatilo 730 miliónov € čo zaraďuje rok 2018 medzi roky s najvyšším objemom vyplatených prostriedkov.

Typy podpory prostredníctvom PPA:

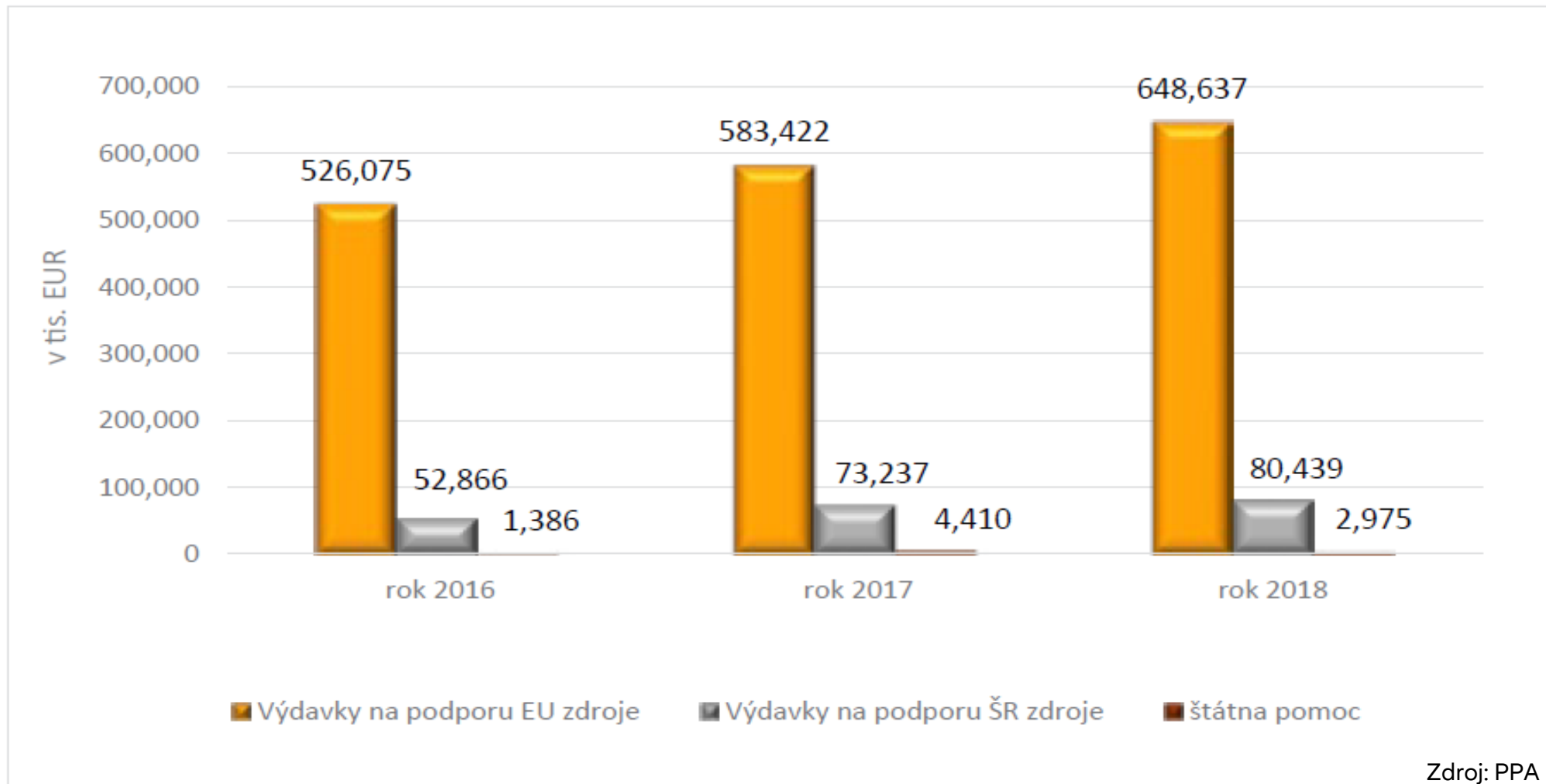
- a) Priame podpory,
- b) Projektové podpory (PRV SR 2014 – 2020, OP RH 2014 – 2020),
- c) Spoločná organizácia trhu ,
- d) Štátna pomoc.

Priame podpory

Slovenskí poľnohospodári môžu každoročne žiadať o priame podpory. Podmienky pre poskytovanie priamych podpôr upravuje legislatíva EÚ a SR. Priame podpory sa vyplácajú zo štátneho rozpočtu SR a refundujú z rozpočtu EÚ.

Priame podpory v poľnohospodárstve sú jedným z nástrojov SPP EÚ a majú zabezpečovať produkčnú funkciu poľnohospodárstva, obhospodarovanie pôdy, udržanie obyvateľstva na vidieku a tiež primeraný príjem pre poľnohospodárov.

VÝVOJ ČERPANIA VÝDAVKOV PPA V ROKOCH 2016-2018 PODPORNÉ MECHANIZMY

SLOVENSKÍ AGROBARÓNI

Celková plocha obrábanej pôdy v hektároch:

- **Dánski farmári** pôsobiaci na Slovensku / 55-tisíc ha,
- **Slovenské farmárske družstvo** právnik **Daniela Krátkeho** / 25-tisíc ha,
- **Agrofert Andreja Babiša** / 23-tisíc ha,
- **Exata Group** skupiny podnikateľov **okolo Jána Sabola** / 23-tisíc ha,
- **Sandberg Martina Fedora** / 17-tisíc ha,
- **Aspin Jozefa Špirka a Petra Ondra** / 16-tisíc ha,
- východoslovenský právnik **Peter Nízky** / 13-tisíc ha.

Sedmička spolu ovláda 172-tisíc hektárov pôdy => skoro 9 % poľnohospodárskej pôdy.

VÝVOJ OSIATYCH PLÔCH ZA ROK 2017 V POROVNANÍ S ROKOM 2016

- Značná časť poľnohospodárskej plochy sa využíva na pestovanie obilnín a olejní – t. j. plodín s nízkou pridanou hodnotou.
- Nedostatočná podpora pestovania ovocia a zeleniny - **dotácia na pracovníka v pestovaní obilia a olejní dosahuje 14.000 € ročne, kým na zamestnanca ovocných sádov a zeleninárstiev len 2.500 €!**
- Slabá produkčná štruktúra Slovenského poľnohospodárstva negatívne ovplyvňuje tvorbu pracovných miest na vidieku, keďže na veľké lány obilia treba oveľa menej ľudí ako k zvieratám či do sádov s ovocím.
- Na každých 100 ha pôdy Slovensko zamestnáva iba 2,5 človeka, pričom priemer EÚ je až 5,5 človeka; v Maďarsku 9 a v Poľsku až 12 ľudí.
- Ročné dotácie na slovenského farmára sú tak 85.000 €, priemer EÚ je 40.000 €.
- Mnoho spracovateľov produkuje len základné potraviny, pričom je badateľný výrazný nedostatok výroby sofistikovanejšieho charakteru.

Plodina / osiata plocha v ha	2016	2017	ročná % zmena
Obilniny spolu	753,846	717,471	-5%
Trvalé lúky	514,947	502,492	-2%
Olejniny spolu	253,171	291,198	15%
Kukurica na zrno	184,811	187,812	2%
Repka jarná a ozimná vr. repice spolu	124,489	150,082	21%
Viacročné krmoviny na ornej pôde	137,672	132,151	-4%
Jednoročné krmoviny na ornej pôde spolu	91,878	93,450	2%
Snečnica	83,788	87,348	4%
Kukurica a jej zmesi na zel. kŕmenie a siláž	78,054	81,438	4%
Lucerna	47,205	47,076	0%
Sója	34,872	43,900	26%
Cukrová repa technická	21,481	22,377	4%
Ovos	13,592	14,821	9%
Strukoviny na zrno spolu	11,772	12,484	6%
Raž	11,725	9,970	-15%
Triticale	9,714	9,079	-7%
Hrozno	8,712	8,471	-3%
Strukoviny kŕmne spolu	7,843	8,046	3%
Zemiaky spolu	8,256	7,450	-10%
Ďatelina červená dvojkosná	6,082	7,077	16%
Zemiaky ostatné	7,177	6,682	-7%
Strukoviny jedlé na zrno spolu	3,929	4,438	13%
Mak siaty	3,583	3,144	-12%
Ostatné olejniny	1,964	2,781	42%
Horčica	2,607	2,301	-12%
Ľan olejný	1,869	1,642	-12%
Zemiaky skoré konzumné	787	768	-2%
Šošovica	522	509	-2%
Kŕmne okopaniny spolu	338	181	-46%
Chmeľ	141	141	0%
Jahody	169	123	-27%
Kŕmna repa a vodnica	297	112	-62%
Paprika koreninová	29	24	-17%

SLOVENSKÍ FARMÁRI MAJÚ ZÚFALO NÍZKU PRODUKTIVITU A NIE SÚ ZA TÝM NÍZKE DOTÁCIE

Slovensko dostáva na **1 ha obrábanej pôdy len o 1/5 nižšie priame agrárne platby a vidiecke eurofondy** ako priemerný európsky poľnohospodár.

Priemerný eurofarmár však z každého ha vyprodukuje takmer 3x vyššiu hrubú pridanú hodnotu ako slovenský roľník.

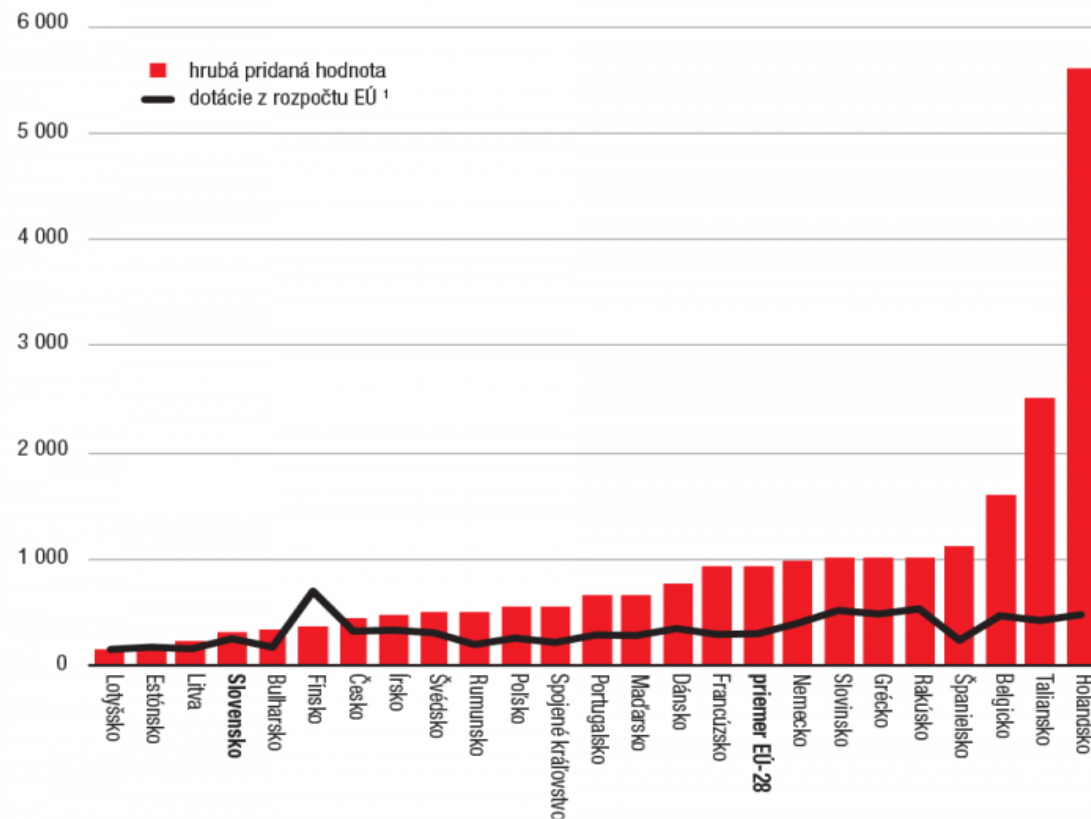
Poľsko a Maďarsko majú mierne vyššie dotácie ako Slovensko - ich pridané hodnoty sú na zhruba 2-násobné, pričom ceny základných surovín z fariem sú v rámci EÚ približne vyrovnané.

Obilia či repky pestujeme na Slovensku zbytočne veľa. Farmári musia viac investovať do sadov s ovocím, skleníkov na zeleninu i do chovu zvierat.

Kým z 1 ha pšenice je možné zinkasovať okolo 1000 €, z 1 ha skleníkov na paradajky aj 500x viac.

Produktivita a dotovanie agrárnych sektorov krajín EÚ

(€/ha, 2016)

Pozn.: ¹ Celkové dotačné podpory aj so zarataním investičných podporných z európskych fondov
PRAMEN: Eurostat, ministerstvo pôdohospodárstva

SLOVENSKÉ POĽNOHOSPODÁRSTVO

Hlboký spánok slovenského poľnohospodárstva

Belgicko		Slovensko	
Vopred dané mantinely			
1,3 mil. ha		plocha agrárnej pôdy	+46 % 1,9 mil. ha
470 €	+84 %	dotácie na jeden hektár	255 €
550 mil. €		celkový objem dotácií	+18 % 650 mil. €
11,3 mil.	2-násobok	počet obyvateľov	5,4 mil.

Výsledky podnikateľskej šikovnosti

8 mld. €	vyše 3-násobok	celkové príjmy	2,4 mld. €
1593 €	5-násobok	pridaná hodnota na hektár pôdy	314 €
4 ½ človeka	+80 %	zamestnanosť na 100 hektárov	2 ½ človeka
2,3 mil. t		produkcia obilnín	+110 % 4,8 mil. t
3,4 mil. t	19-násobok	produkcia zemiakov	180-tis. t
1,1 mil. t	14-násobok	produkcia bravčoviny	80-tis. t
280-tis. t	9-násobok	produkcia hovädziny	30-tis. t
460-tis. t	5-násobok	produkcia hydiny	90-tis. t

Belgické poľnohospodárstvo s menšou výmerou pôdy dokáže nielenže uživiť dvojnásobne početnejšie obyvateľstvo, ale je aj silným exportérom.

Slovenské poľnohospodárstvo nedokáže uživiť ani vlastnú krajinu a navyše drahšie komodity, ako sú mäso či ovocie a zelenina, sa musia dovážať zo zahraničia.

Zdroj: Trend

BILANCIA ZAHRANIČNÉHO OBCHODU

Dovoz poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov v roku 2018 bol vo výške 4,468 miliardy eur. V porovnaní s rokom 2017 bol dovoz agropotravinárskych výrobkov o 5,5 % vyšší. V rovnakom období sa vyviezli zo SR agropotravinárske výrobky v celkovej hodnote 2,819 miliardy eur, čo medziročne predstavuje zníženie o 1,1%. Saldo zahraničného obchodu SR s poľnohospodárskymi a potravinárskymi výrobkami bolo v roku 2018 pasívne, v hodnote 1,648 miliardy €. V medziročnom porovnaní sa zvýšilo o 19,3%.

Až **78% potravín**, ktoré by sme si v našich klimatických podmienkach **vedeli dopestovať si musíme sami dovážať**.

Slovenskí farmári pestujú **repku až na 12% celkovej výmery ornej pôdy**. Z domácej úrody obilia v objeme približne **3,5 milióna vyvážame takmer 30% do cudziny**, zároveň z vyše **720-tisíc tonovej spotreby ovocia a zeleniny dovážame 2/3**. Vyvezené obilie sa často v zahraničí iba skrími a obratom sa nám „zhodnotené“ vracia cez nutné dovozy chýbajúceho mäsa, šuniek či salám.

Zo živočíšnej výroby je Slovensko najviac deficitné v chove prasiat. Z vlastných vyše 600-tisíc kusových chovov vie kryť iba polovicu spotreby bravčového mäsa slovenských domácností.

Slovensko vlani doviezlo najviac **potravín** z Česka (32%), Poľska (14%) a Nemecka (12%). Najviac ich naopak vyviezlo do Česka (24%), Maďarska (20%) a Poľska (15%). **So všetkými okolitými krajinami - okrem Maďarska - má Slovensko deficit v obchode s potravinami.**

QUO VADIS? AKO ĎALEJ?

Čo trápi slovenských poľnohospodárov, alebo ako zlepšiť súčasný stav?

- **Rozbehnúť pozemkové úpravy** - scelovanie rozdrobených pozemkov do väčších celkov konkrétnych vlastníkov doteraz prebehlo len na 12% územia. Dokončenie scelovania pozemkov bude síce stáť Slovensko stá milióny eur, pričom ide o veľmi dlhý proces, avšak pre veľkú rozdrobenosť pozemkov sa o ne mnohí vlastníci ani nestarajú.
- **Zmena v systéme dedenia pôdy** - vlastníctvo pôdy je na Slovensku mimoriadne rozdrobené, a teda aj dosť neprehľadné z dôvodu zaužívaného uhorského systému dedenia pôdy s delením pozemku rodičov na všetky deti rovným dielom. Efektívnejšie by bolo prejsť napríklad na rakúsky systém, v ktorom pozemok prechádza iba na jedného, spravidla najstaršieho potomka.
- **Zmena dotačného systému a vyššia transparentnosť v pridelovaní dotácií** – namiesto podpory nízko rentabilnej produkcie obilia a olejnin (najľahšie dorábateľných plodín) **podporovať sofistikovanejšiu živočíšnu výrobu** a produkciu ovocia a zeleniny **a najmä tie agrokomodity, ktoré krajine chýbajú**. Podporu z EÚ-fondov smerovať do výstavby chýbajúcej spracovateľskej infraštruktúry - **bitúnkov, mraziarní a konzervární** namiesto výstavby vidieckych penziónov. Eliminovať vplyv subjektívneho hodnotenia cez tzv. hodnotiteľov v prípade alokácie EÚ-fondov.
- **Zjednotiť príliš prísne domáce kvalitatívne normy s tými európskymi** – zabrániť situácii, v ktorej domácich potravinárov neznevýhodňujú vlastné prísnejšie normy.

PROGNÓZA SVETOVÉHO TRHU OBILNÍN

Podľa poslednej prognózy Medzinárodného výboru pre obilniny International Grains Council (IGC) zo dňa 30. mája 2019:

Svetová produkcia obilnín (vrátane kukurice) v roku 2019/20 by mala byť na úrovni 2177 mil. ton čo predstavuje medziročný nárast o 1,8%.

V porovnaní s hospodárskym rokom 2018/19 sa očakáva zníženie svetovej produkcie kukurice o 0,7% na úroveň 1118 mil. ton. Produkcia pšenice by mala byť na úrovni 766 mil. ton, t.j. +4,5 % v porovnaní s predošlým obdobím.

Svetové zásoby obilnín (vrátane kukurice) by mali v roku 2019/20 dosiahnuť úroveň 602 mil. ton a oproti predchádzajúcemu roku sa mali znížiť o 2,4%, pričom zásoby kukurice by mali poklesnúť až o 10,4%. Naopak, očakáva sa, že svetové zásoby pšenice stúpnu o 13 mil. ton (+4,9%).

Z dôvodu stenšujúcich sa zásob a rastúceho dopytu je možné očakávať rast cien obilnín.

Svetová bilancia obilnín

v mil. t

Komodita		2016/17	2017/18	2018/19	2019/2020 prognóza	
					25.4.2019	30.5.2019
Pšenica	Produkcia	757	762	733	762	766
	Obchod	177	176	171	174	174
	Spotreba	736	739	741	752	753
	Zásoby	248	270	263	274	276
	Medziroč. zmena zásob	21	23	-8		13
	Hlavní exportéri ¹	78	82	68	72	72
Kukurica	Produkcia	1 132	1 092	1 126	1 125	1 118
	Obchod	137	152	162	160	161
	Spotreba	1 093	1 119	1 144	1161	1151
	Zásoby	364	336	317	275	284
	Medziroč. zmena zásob	39	-27	-19		-33
	Hlavní exportéri ²	79	69	72	67	69
Obilniny spolu	Produkcia	2 187	2 141	2 138	2 178	2 177
	Obchod	353	369	366	368	369
	Spotreba	2 128	2 152	2 166	2 201	2 192
	Zásoby	657	646	617	588	602
	Medziroč. zmena zásob	59	-11	-29		-15
	Hlavní exportéri ¹	179	178	164	163	167

Prameň: INTERNATIONAL GRAINS COUNCIL

Vysvetlivky: ¹ Argentína, Austrália, Kanada, EÚ, Kazachstan, Rusko, Ukrajina, USA,

² Argentína, Brazília, Ukrajina, USA.

SWAT ANALÝZA

Silné stránky

- Dostupnosť pracovnej sily na vidieku
- Dlhodobá tradícia poľnohospodárskej a živočíšnej výroby
- Preferencia spotrebiteľov v prospech domácich potravín

Slabé stránky

- Veľmi nízka tvorba pridanej hodnoty len 1/3 priemeru v rámci EU
- Nižšie dotácie z EU s menej priaznivou štruktúrou v porovnaní ostatnými krajinami
- Nadmerná produkcia nízkorentabilných obilnín a repky
- Chýbajúca spracovateľská infraštruktúra – sklady, konzervárne, bitúcky
- Zanedbaná živočíšna výroba
- Nízka transparentnosť a neefektívne využívaná podpora v rámci EU fondov a štátnej podpory

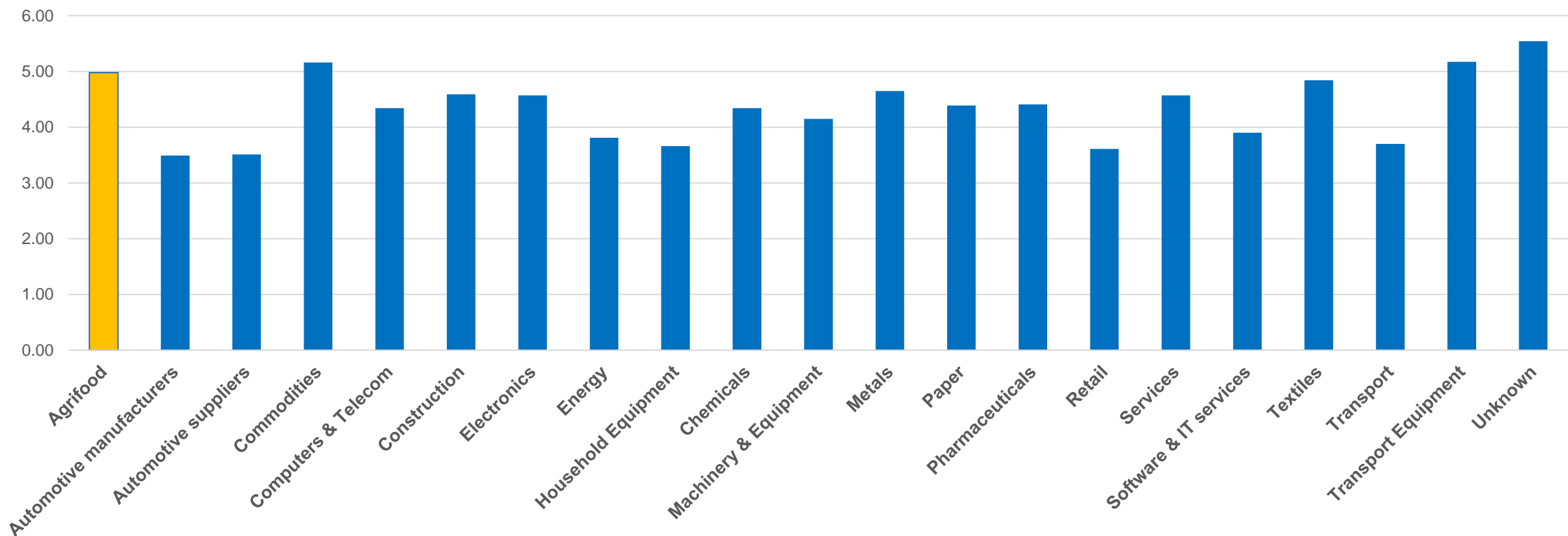
Príležitosti

- Vysoký potenciál pre rozvoj živočíšnej výroby, pestovanie zeleniny a ovocia
- Vytvorenie domácich značiek, propagácia domácich produktov
- Širšia kooperácia domácich producentov – vytváranie nákupných a predajných aliancií
- Predaj lokálnych potravín v rámci obchodných sietí
- Rastúce ekologické poľnohospodárstvo

Hrozby

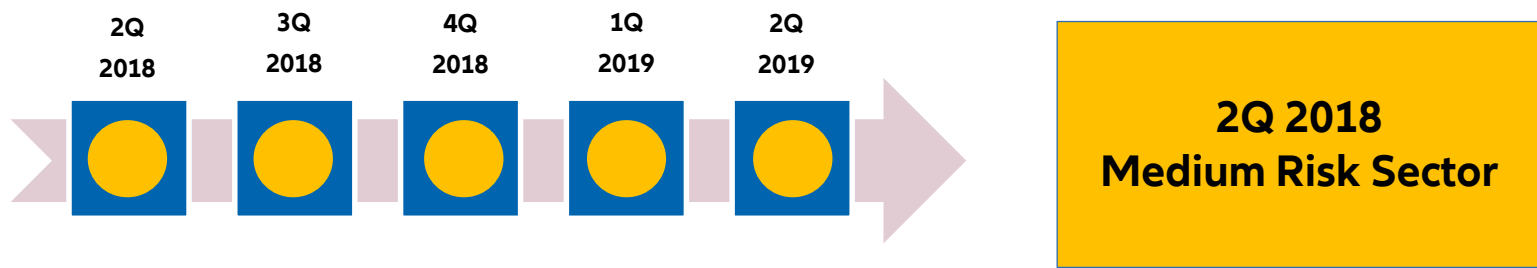
- Pokračovanie obchodnej vojny medzi USA a Čínou (najväčších producentov, exportérov a importérov potravín na svete) – čo povedie k značnej destabilizácii svetového trhu
- Extrémne výkyvy počasia, klimatické zmeny, výrazné suchá v letnom období
- Africký mor ošípaných, prípadne iná vírusová infekcia – ktorá môže zdecimovať už i tak chabú domácu produkciu

EH PORTFÓLIO: PRIEMERNÁ RIZIKOVOSŤ PODĽA SEKTOROV

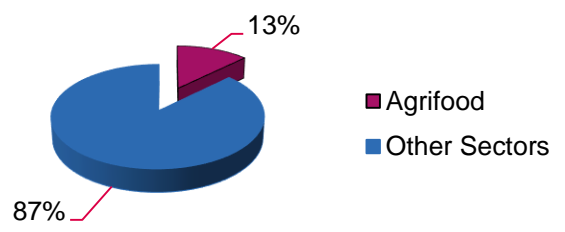

Hodnotiaca škála od 1 do 10 (1 – najlepšie, 10 – najhoršie). Vážený priemerný grade je vypočítaný ako priemerný grade odberateľov s aktívnymi limitmi v sektore. Priemerný grade v agro sektore je v súčasnosti na úrovni 4,98 bodov, čo je nad priemerom portfólia (4,19).

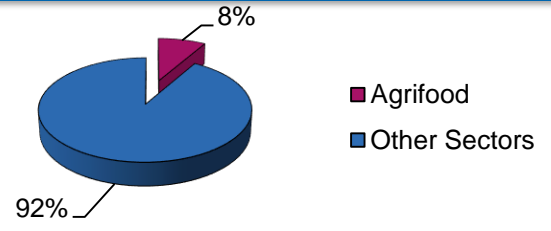
EH PORTFÓLIO: PRIEMERNÁ RIZIKOVOSŤ PODĽA SEKTOROV

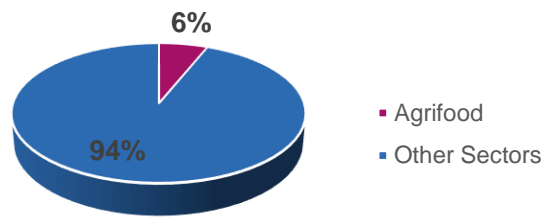
Štruktúra portfólia podľa počtu unikátnych rizík

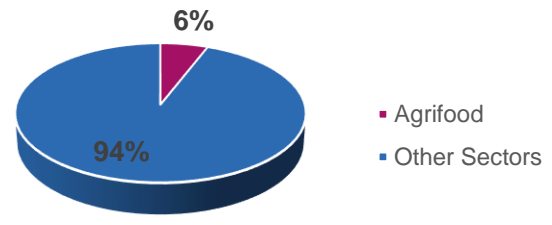
Štruktúra portfólia podľa objemu vystavených limitov

Odškodnenia podľa počtu 2Q / 2019

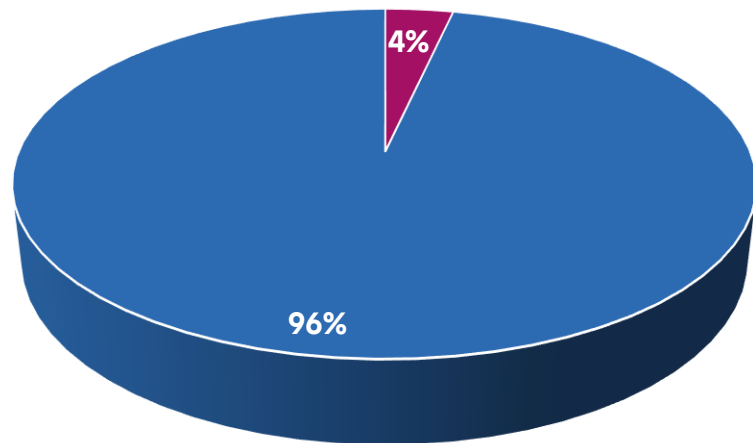

Odškodnenia podľa objemu 2Q / 2019

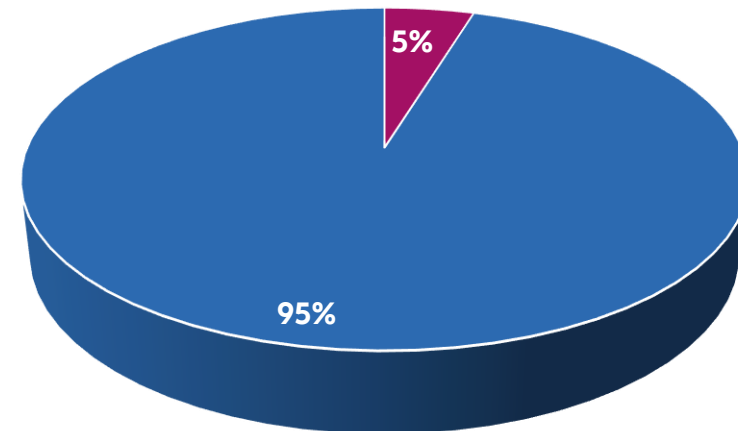
INSOLVENCIE V POĽNOHOSPODÁRSKOM SEKTORE (MEDZIROČNÉ POROVNANIE)

2Q 2019

■ Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov ■ Ostatné sektory

2018

■ Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov ■ Ostatné sektory

APPENDIX: ZDROJE

Wikipedia:

<https://sk.wikipedia.org/wiki/Slovensko#Poľnohospodárstvo>

https://sk.wikipedia.org/wiki/Kolektiviz%C3%A1cia_po%C4%BEnohospod%C3%A1rstva

https://sk.wikipedia.org/wiki/Jednotn%C3%A9_ro%C4%BEn%C3%ADcke_dru%C5%BEstvo

<https://sk.wikipedia.org/wiki/Po%C4%BEnohospod%C3%A1rstvo>

Trend:

<https://www.etrend.sk/trend-archiv/rok-2017/cislo-24/z-j-t-na-farmy.html>

<https://www.etrend.sk/trend-archiv/rok-2018/cislo-44/farmari-neplacte-konecne-podnikajte.html>

<https://www.etrend.sk/podnikanie/13-krokov-na-vytiahnutie-domace-polnohospodarstvo-z-toho-najvacsieho-marazmu.html>

<https://www.etrend.sk/firmy/sucha-uz-neberu-farmarov-tolko-obilia-ako-donedavna-jednoducho-na-ne-vyzreli.html>

<https://www.etrend.sk/podnikanie/koniec-dovozov-ovocia-i-zeleniny-slovenski-pestovatelia-si-uz-svoj-restart-pripravili.html>

APPENDIX: ZDROJE

Štatistický úrad:

https://slovak.statistics.sk/wps/portal/ext/themes/sectoral/agriculture/about!/ut/p/z1/LZNbc4lwEIV_ja9mwzX2LaDGCMNNUJuXjnYsMqPgIK1_vxSZ8dlabN4g58s5u9kkgZZI5KuvLF1VWZGvdvX3qzDe5m5ALAtT8CM8hhDA8RwSc8PEaNEIQpOfBcSLRsBjGrBoqmHQdCSueWbGGLjnzZI5CVU_Nlp-PAsUOtCYPYz8cc3bCpm5hgKAG_5yvGPbNa_HQ33uqcFla3mb0YlmugDEZTpwOkmiQaiqQNVb_0f54cGi8BwvCXiTn00SUM9bwNjAxY4GLS9pkKx-Cvf-twaaJe__VOnI39Z_db1DC7jpmiHhlupbitz_p8B_9u-XgZCPPhzy_i5_zlwiEfDwWSDQS2QR2nSG6ihSyKWouueuZyAV1m6ZlpLtifX7yNF-rJEWi3Hxsyk3Z_yzr39uqOhxfetCD0-nUX2d52n8v9j34C9gWxwotr3XosE8uawkZz4L9ghzpNwW6O-E!/dz/d5/L2dJQSEvUUt3QS80TmxFL1o2X1E3SThCQjFBMEdIVTgwSU5CMEdHOUwxS1Ex/

[http://statdat.statistics.sk/cognosext/cgi-bin/cognos.cgi?b_action=cognosViewer&ui.action=run&ui.object=storeId\(%22iCBAA492F9697428E9C8C1908F4E272B4%22\)&ui.name=Tr%c5%beby%20za%20predaj%20po%c4%benohospod%c3%a1rskych%20v%c3%bdrobkov%20z%20prvov%c3%bdroby%20%5bpl3006rr%5d&run.outputFormat=&run.prompt=true&cv.header=false&ui.backURL=%2fcognosext%2fcps4%2fportlets%2fcommon%2fclose.html&run.outputLocale=sk](http://statdat.statistics.sk/cognosext/cgi-bin/cognos.cgi?b_action=cognosViewer&ui.action=run&ui.object=storeId(%22iCBAA492F9697428E9C8C1908F4E272B4%22)&ui.name=Tr%c5%beby%20za%20predaj%20po%c4%benohospod%c3%a1rskych%20v%c3%bdrobkov%20z%20prvov%c3%bdroby%20%5bpl3006rr%5d&run.outputFormat=&run.prompt=true&cv.header=false&ui.backURL=%2fcognosext%2fcps4%2fportlets%2fcommon%2fclose.html&run.outputLocale=sk)

APPENDIX: ZDROJE

PPA:

<https://www.apa.sk/vyrocne-spravy-ppa> Výročná správa za rok 2018

<https://www.apa.sk/index.php?navID=99> Správa o trhu s obilninami a zemiakmi za máj 2019

Pravda:

<https://spravy.pravda.sk/ekonomika/clanok/505737-1-648-miliardy-eur-dovoz-potravin-na-slovensko-vyrazne-predcil-vyvoz/>

Aktuality:

<https://www.aktuality.sk/clanok/694958/ministerka-matecna-vysvetlila-preco-mame-tolko-repky-vini-z-toho-neziskovsky/>

Zoznam:

<https://glob.zoznam.sk/slovensky-vidiek-a-s-nim-spojena-zivocisna-vyroba-sa-vytracaju-tvrdi-sppk/>

KONTAKT

Euler Hermes SA, pobočka poisťovne iného členského štátu

Bajkalská 19B

821 01 Bratislava

Slovakia

Telefón: +421 2 5828 0911

Email: info.sk@eulerhermes.com

www.eulehermes.com